

Fredagskronikken

Mari Rege, professor i samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger

Mari Rege

Vi tester ikke for mye i norsk skole, men for dårlig

Et nytt skoleutvalg har fått politisk føring om å «reducere omfanget av tester og prøver i skolen». Det er problematisk.

● For mange elever kan de standardiserte testene gå på motet løs. Eleven som nesten ikke fikk til noe, prater med kompisen som fikk til det meste. «Skole er visst ikke min greie», tenker han.

Men hvorfor har vi da slike tester?

Standardisert testing er viktig for at lærerne skal bedre støtte opp om elevenes faglige progresjon og tilpasse undervisningen. Det er avgjørende for elevens trivsel, engasjement og læring at hun opplever mestring samtidig som hun blir utfordret.

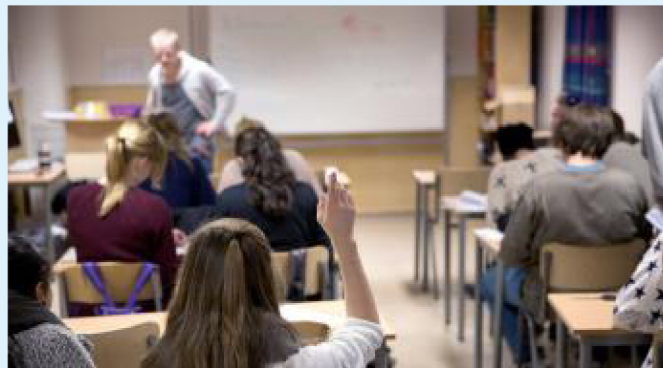
En god kartlegging av elevens leseferdigheter kan for eksempel hjelpe læreren å velge nivåtilpassede tekster som både stimulerer elevens leselyst og ferdigheter.

I tillegg er standardiserte tester helt avgjørende for god virksomhetsstyring. Det var nettopp for å gi myndighetene mer informasjon om elevenes læringsutbytte at de nasjonale prøvene ble innført tidlig på 2000-tallet. På bakgrunn av testresultatene lages såkalte skolebidragsindikatorer, som angir hvor mye hver kommune og skole bidrar til elevenes læring, justert for forskjeller i elevbakgrunn.

Dette gir skolemyndighetene grunnlag for å følge opp og veilede kommuner eller skoler som år etter år bidrar lite til elevenes læring.

Innføringen av de nasjonale prøvene har vært viktig for kvalitetsutviklingen i skolen. Samtidig er det flere utfordringer. Mange lærere bruker ikke testene som et verktøy for å tilpasse undervisningen. De føler derfor at de har lite nytte av prøveresultatene, samtidig som at gjennomføringen tar tid bort fra elevenes læring.

I tillegg er lærerne bekymret for elever som mister motet fordi det er så mange oppgaver de ikke får til.

↑ Digitale, adaptive tester utvikler seg avhengig av hva eleven svarer: Elever som svarer mye feil, får lettere oppgaver, mens elever som svarer riktig, får vanskeligere oppgaver, skriver Mari Rege. Foto: Aleksander Nordahl

Mange er også kritiske til at vi kun har nasjonale prøver i matte, norsk og engelsk. De er redd for at dette kan gå ut over arbeidet i de andre fagene som også er viktige, men som ikke måles. Noen frykter også at det går ut over hvordan skolen støtter opp om elevenes sosiale og emosjonelle utvikling, som heller ikke måles.

I tillegg er mange kritiske til hva de nasjonale prøvene egentlig måler. Vi har hørt historier om skoler som hjelper elevene under prøvene eller gir de elevene som strever mest fritak.

Flere av utfordringene med de nasjonale prøvene kan imotekomes med å bruke ny kunnskap og teknologi for å forbedre dem. Det er en krevende jobb, ja faktisk en egen vitenskap, å utvikle gode kartleggingsverktøy som måler elevenes progresjon i fag over tid og samtidig gir elevene en god opplevelse. Flere land har gjort store fremskritt på dette området med såkalte adaptive tester.

Adaptive tester benytter dataalgoritmer for å nivåtilpasse testen underveis. Litt forenklet kan man si at testen utvikler seg avhengig av hva eleven svarer: Elever som svarer mye feil, får lettere oppgaver, mens elever som svarer riktig, får vanskeligere oppgaver.

Slik kan kartleggingen på mindre tid gi mer presis informasjon om elevens ferdigheter, samtidig som eleven ikke blir motløs fordi det er så mange oppgaver hun ikke får til. Tvert imot er målet at elevene opplever mestring, synes det er gøy å jobbe med oppgavene og lærer underveis.

I Norge jobbes det heldigvis nå med å benytte adaptive algoritmer for å forberede

kartleggingsprøvene på 1–3 trinn, men en stor jobb gjenstår. Slike adaptive tester trengs for å følge elevenes progresjon gjennom hele skoleløpet og bør erstatte de nasjonale prøvene. Adaptive tester vil både møte lærerens behov for å følge elevenes progresjon i fagene, samt at de kan brukes i kvalitetsvurderingssystemet.

Dette vil kreve et stort og langsiktig utviklingsarbeid av digitale, adaptive verktøy tilpasset norsk skole. I tillegg trenger vi en digital infrastruktur som tilrettelegger for lærerens bruk av resultatene, samt automatiserer innsamling av resultatene i nasjonale registre slik at de kan inngå i kvalitetsvurderingssystemet.

Sist uke nedsatte regjeringen et partsammensatt utvalg for gjennomgang av kvalitetsvurderingssystemet i skolen. Utvalget er viktig og etterlenget fordi det kan bidra til at vi ser mer helhetlig på behovene for testing i skolen, samt at testingen blir bedre forankret hos lærerne og i større grad ivaretar bredden i skolens mandat. Jeg stusser imidlertid på følgende setning i mandatet: «Regjeringen vil i tråd med Hurdalsplattformen sette ned et partsammensatt utvalg for å gjennomgå nasjonalt kvalitetsvurderingssystem, med sikte på blant annet å redusere omfanget av tester og prøver i skolen.»

Det er uheldig at utvalget får en føring om å redusere antall tester. Utvalget må utrede hva som er hensiktsmessig omfang.

Jeg tenker at vi ikke har for mange tester, men vi har helt klart en stor jobb å gjøre med å ta i bruk ny kunnskap og teknologi for at testene skal bli bedre.

→ Mer debatt side 69-71

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen
Telefon: 22 00 10 59
Sentralbord: 22 00 10 00
Epost: debatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk:
Inntil 4500 tegn med mellomrom
Underinnlegg/replikk:
Inntil 1500 tegn med mellomrom
Legg ved portrettfoto

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv må produseres i henhold til vår varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.